Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abb. post. II. gruppo

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Videm, Via G. Mazzini št. 10/I. Tel. 33-46 — Poštni predal (Casella postale) Videm 186. — Poštni čekovni račun (Conto corr. post.): Videm, št. 24/7418.

MATAJUR

GLASILO BENEŠKIH SLOVENCEV

NAROČNINA: Za Italijo: polletna 300 lir — letna 500 lir — Za inozemstvo: polletna 600 lir — letna 1000 lir — Oglasi po dogovoru. Posamezna številka 25 lir

Leto VI. — Štev. 20 (121) | UDINE, 16. - 30. NOVEMBRA 1955 | Izhaja vsakih 15 dni

Tako so pisali nekoč

Kako človeka zaboli v srcu ko včasih bere v kakšnih listih ali celo v resnih revijah same potvare in laži o nas v Beneški Sloveniji. Boli nas ko vidimo, da so mnogi ljudje, časnikarji in pisatelji popolnoma nevedni in nepoučeni ter nas slikajo kot nevedne in nepoštene gorjane. Razjezi nas pa do svete jeze, kadar kak šovinistično navdahnjen nasprotnik kopiči same laži o nas; ko nas prikazuje, v popolni zavesti da laže, kot divji, zahrbten rod, ki ni vreden, da živi v stiku z veliko kulturo in je zato potreba, da se mu vzame jezik, ne dajo šole in da se tudi gospodarsko popolnoma vniči. O, koliko zlobe je v takih nasprotnikih!

Kako vse drugače so pisali o nas nekoč plemeniti in pošteni Italijani. Pred nami je razgrnjena na mizi knjiga »La Slavia«, katero je pred petinpetdesetimi leti napisal v Vidmu D. E. Blanchini. Mož, objektivni znanstvenik, je izrazil (stran 8.) tako-le sodbo o neumestnih in izmišljenih gonjah proti beneškim Slovencem: ...Vi sono certuni che di quando in quando mandano l'allarme contro il panslavismo fantastico del Distretto di S. Pietro; s'adoperano a sopprimere quella lingua dai confini dell'Italia... Se gridano per fine politico a me sembra che parlino senza conoscere il paese e le inclinazioni dei suoi abitanti che tutti occupati a procacciarsi un tozzo di pane hanno solo da lamentarsi delle gravi imposte e delle molte cause della miseria crescente e comune.«

Prav je povedal, da kadar tako vpijejo iz političnih nagibov, ne poznajo ne dežele ne stremljenj prebivalcev, ki si v potu obraza pridobivajo košček kruha in se morajo pritoževati nad vedno večjo revščino.

To mirno prebivalstvo so že v predvojni Italiji črnili in črtili iz same zlobe. Pod fašisti se je ves državni aparat do zadnjega financarja trudil, kako bi iz src izruval materni jezik in stare narodne navade beneških Slovencev. Višek politične modrosti se je tedaj zdelo državni upravi: raznaroditi to ubogo ljudstvo. Zato so iskali med domačini narodne odpadnike in vohune. Žal, da so nekatere prodance tudi našli.

Prav v isti knjigi omenja že navedeni pisatelj — kakor da bi videl v današnje dni —, kaj mislijo naši ljudje o takih izgubljenih dušah. »Slovenci so poštenjaki in zaničujejo »l'uomo doppio«. Take ljudi z »dvojnim licem«, ki se hlinijo sosedu, obenem ga pa izdajajo; takih beneški Slovenec ne spoštuje, pravi italijanski pisec.

Pa čitajmo še iz par strani, da se v tujem ogledalu vidimo in spoznamo, ko govori Blanchini o poštenem značaju našega ljudstva, navaja dejstvo, da imajo po beneških vaseh navado puščati odprte hiše in hleve ko gredo z doma. Tudi statistika prestopkov in zločinov je — pisatelj navaja za takrat natančne številke — manjša po slovenskih vaseh kot po drugih v Furlaniji.

Značaj naših očetov je bil, se bere, resen in patriarhalen. Zato so družinskega očeta vsi spoštovali. On je ukazoval in vodil gospodarstvo potem ko je poslušal nasvete starejših bratov ali sinov. Kar je potem hišni poglavar odločil, so vsi natanko izpolnili ukaz. Seveda, pristavlja, se tudi med Slovenci uveljavlja duh časa, da se sinovi začenjajo upirati in delati po svoji glavi. Slabo je, da se posestva začenjajo drobiti in gredo na ta način ljudje revščini naproti.

Iz omenjenih zapiskov je tudi razvidno, da so Slovenci v Beneški Sloveniji zelo gostoljubni, če imajo malo, pa gostu malo ponudijo, a kar imajo, dajo vse z dobrim in odprtim srcem. Če je bližnjik v nesreči, mu radi in hitro pomagajo.

Poleg dobrih strani našega značaja, je prav, da priznamo tudi nekaj senčnih, katere so v knjigi omenjene. Saj se človek ko prizna napake, že pol popravi, pravi naš stari rek. V tistih časih se je v naši deželi že začela razvijati mala industrija in domača obrt. V Trčmunu so bili grabeljniki, v Ofjanu so pridno spletali koše, v Brnasu in Mjersi so delali apnenčarji, v Ažli so tolkli kamenarji. Nekaj več denarja je prišlo v te vasi, a tudi neka slaba razvada — igranje. Žal, da se ta napaka še danes pri enem delu mladine pozna. Pa še nekaj, kar je kvarilo dobro nrav naših ljudi, se je pojavilo pred petdesetimi leti. Takrat so se, tako čitamo, pod vplivom raznih finančnih straž in mladine, ki se je vračala iz tujine, vrinile v domače življenje razne slabe navade. Te pa niso vzklile iz domačih slovenskih korenin, ampak iz tujih kot vidimo.

Glejte, tako sodijo o naših ljudeh in njih značaju resni možje druge narodnosti. Danes pa, ob raznih napihnjenih procesih, hočejo nas beneške Slovence kazati kot ljudi brez kulture in vesti.

Nam in vsej pošteni javnosti se tako početje gabi in ga obsoja!

IZJAVA PREDSEDNIKA ZVEZE BORCEV NOVJ Rankoviča o videmskem procesu

Predsednik Zveze borcev NOV Jugoslavije in podpredsednik Izvršnega sveta Aleksander Rankovič je v zvezi s procesom, ki ga pripravljajo v Vidmu proti bivšim partizanom Nadiške doline, podal »Tanjugu« sledečo izjavo:

»Procesi proti antifašistom v Italiji, zlasti pa videmski, dokazujejo, da imajo v Italiji določeni elementi možnost delovanja in maščevanja nad borci proti fašizmu. Ni dvoma, da poskušajo na ta način preprečiti splošni razvoj konsolidacije razmer v svetu in normalizacijo odnosov med Italijo ter državami, ki so bile žrtev fašističnega napada.

V vsem tem predvsem ni težko videti želje, da se prepreči nadaljevanje razvoja prijateljskega in konstruktivnega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo. Čeprav se proti tem poskusom konstruktivni krogi v Italiji borijo, ker vedo, da je vse to usmerjeno proti interesom italijanskega ljudstva, je vendar dejstvo, da je bila ta borba doslej neuspešna. Protidemokratični elementi izkoriščajo svoj vpliv v italijanski javnosti in s takšnimi procesi razpihujejo protijugoslovansko gonjo.«

Aleksander Rankovič je poudaril, da so bivši jugoslovanski borci z ogorčenjem sprejeli vest o procesu v Vidmu in da so mnoge organizacije zahtevale, da se ta stvar postavi pred Svetovno organizacijo bivših borcev, ki naj moralno zaščiti obtožene borce. To je popolnoma razumljivo, je poudaril Rankovič, saj se v Vidmu pripravlja protidemokratičen proces, ki je v nasprotju z določili mirovne pogodbe, ker skuša postaviti na zatožno klop bivše partizane, ki so se borili za stvar zaveznikov.

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta je poudaril, da se danes po vsem svetu pojavlja želja, da se celo vojnim zločincem, ki so sejali smrt in uničenje, odpustijo njihovi zločini. Jugoslavija, ki je največ pretrpela v vojni, je med prvimi pozabila na medvojne zločine in je že davno izpustila na svobodo mnoge italijanske vojne zločince. Kljub temu se danes, po desetih letih vojne, organizira proces, ki ima za cilj maščevanje nad protifašističnimi borci. Kar je najhuje, proces se pripravlja na osnovi obtožbe, da se ti borci niso borili za stvar zaveznikov, temveč za stvar Jugoslavije, kot da se stvar Jugoslavije v tej borbi lahko loči od stvari zaveznikov. Priprava procesa in zlasti obtožnica nedvomno dokazujeta, je poudaril Rankovič, da gre za političen proces, da hočejo z njim vtisniti pečat moralne obsodbe celotni borbi pripadnikov jugoslovanske nacionalne manjšine v Italiji.

»Moram priznati, je nadaljeval Rankovič, da smo do zadnjega upali, da do procesa ne bo prišlo in da bodo odgovorni italijanski činitelji našli pot ali sredstva, da prekinejo zlasti v današnjem položaju nerazumljivo gonjo in da preprečijo ta skrajno nepopularni in škodljivi proces. To naše prepričanje je temeljilo na dejstvu, da so bili na splošni liniji popuščanja mednarodne napetosti in v razvoju mednarodnega sodelovanja zlasti po rešitvi tržaške krize doseženi ugodni rezultati tudi v jugoslovansko — italijanskem sodelovanju s perspektivo njegove stalne krepitve in poglabljanja. Zato smo za trdno verjeli, da bodo videmski in podobni procesi, ki so jih pripravljali v popolnoma drugem ozračju, v današnjem položaju izgubili vsak smisel in to tem bolj, ker so bili ti procesi umetno pripravljeni v slogu skonstruiranih in insceniranih procesov.«

Aleksander Rankovič je poudaril, da Jugoslavija ne more razumeti kako je mogoče danes v Italiji organizirati podobne manifestacije, ki so direktno usmerjene proti jugoslovansko - italijanskemu sodelovanju, in da Jugoslovani z obžalovanjem ugotavljajo, da vidijo, da videmski proces dokazuje, da v Italiji še vedno lahko prihajajo do izraza tisti činitelji, ki neradi gledajo na sedanji ugodni razvoj medsebojnih odnosov. Njim je, kot kaže, bližja nedavna preteklost in politika do Jugoslavije, ki je posebno prišla do izraza v drugi svetovni vojni, kot pa sedanjost in perspektive prijateljskih odnosov v bodočnosti, za katere se tudi v Italiji danes zavzemajo vsi oni, ki želé svoji državi dobro in ki stvarno želé prijateljske odnose z jugoslovanskimi narodi.

Rankovič je poudaril, da izgovori italijanske vlade o neodvisnosti italijanskih sodišč in nemožnosti uplivanja na njihovo delovanje ne bodo zmanjšali mučnega vtisa, ki ga bo ta proces izzval. »Mi verjamemo, je zaključil Rankovič, da je v interesu nadaljnjega uspešnega razvoja odnosov med Italijo in Jugoslavijo in istočasno v interesu samega italijanskega ljudstva in borbe za zmago načel razumevanja in sodelovanja, da se odgovorni činitelji in vse demokratične sile v Italiji zavzemajo, da se ti podobni procesi prekinejo in da se oproste obtoženi borci, ki so s svojo udeležbo v antifašistični borbi izvršili svojo dolžnost do domovine in do splošne stvari zaveznikov v zadnji vojni.

Provocatori

Il »Messaggero Veneto« dopo una breve, troppo breve parentesi durante la quale esso si è sforzato di usare un tono moderato riprende ora con inusitata violenza i vecchi temi dell'odio e dell'aizzamento di popolo contro popolo, proprio in questa zona di confine, dove vorrebbe riservato a se ed ai suoi congeneri il diritto di giudicare degli atti e dei fatti che si compiono od avvengono nella medesima — e che spesso compiacentemente si inventano o meglio si deformano pei bigni della »causa« — al di sopra di ogni istanza, al di sopra dello stesso governo (perchè non vogliamo fare l'insulto al Governo di ritenere che esso approvi la linea di condotta di quel foglio).

La cosa è assai preoccupante per se stessa, perchè tale offensiva viene scatenata a freddo e senza nessuna giustificazione, come ognuno può constatare sol che ponga mente alla sostanza effettiva delle accuse che vi ci vengono mosse; offensiva che viene scatenata a freddo sulla base di trasparenti pretesti, e dobbiamo arguirne, si propone degli obiettivi, ma quali?

Non ancora è chiaro quali obiettivi si proponga, se ci si attenga letteralmente alla sinuosa e inviluppata prosa del Pennese (*alias* Tigoli), che qua e là dice e non dice, e si ammanta di modi untuosi nei riguardi del Governo e della diplomazia, facendo pure sfoggio di una prudenza di termini nei punti più pericolosi, quasi a gara con l'arte dei diplomatici; ma non tanto, però, che non traspaia l'intenzione di arrivare, e presto, alla situazione precedente agli accordi italo-jugoslavi: si sa che certa stampa vive precisamente... sui conflitti tra i popoli e non sarà colpa nostra che questo quotidiano debba classificarsi come fosse precisamente di quel tipo.

E' perfettamente inutile che, in questo quadro, il detto quotidiano cerchi di dar forza alle sue traballanti argomentazioni a freddo con qualche marginale episodio di cui sono sempre responsabili, se lo sono, i protagonisti diretti e non gli altri.

Se certe circostanze riferite dal »Messaggero Veneto« sono vere — e noi vogliamo una volta tanto fargli il piacere di accettarle per tali — ciò prova che ogni veleno provoca la reazione di un controveleno, in altre parole, i nazionalismi sono sempre appaiati: non ne nasce uno, che non venga alla luce l'altro, l'antidoto al primo.

Ma se questi sono gli argomenti forti di un quotidiano che non si sa bene con quali fondi si sostenga ancora, dobbiamo anche dire che questo è ormai un problema di costume che interessa tutta la democrazia italiana, ed un problema di politica gnerale che concerne in primo luogo il governo, il quale, pur senza violare il principio della libertà di stampa, e non dovendo evidentemente rispondere degli odiosi attacchi del »Messaggero Veneto«, mentre noi, secondo la morale fascista, dovremmo rispondere per quelli, davvero ridicoli, di scrivere Videm al posto di Udine, Trst al posto di Trieste e Rim al posto di Roma.

Tanto dovevamo dire per la chiarezza. Ognuno, in fin dei conti, segue la propria vocazione.

E ci stupiremo che chi trasuda ancora il fascismo da tutti i pori possa convertirsi alla tolleranza che è ragion di vita della democrazia.

Revija »Incontro« obsoja proces proti partizanom Nadiške doline

Turinska mesečna revija »Incontro«, ki jo urejuje znani publicist odvetnik Bruno Segre, je v svoji zadnji številki objavila pod naslovom »Proces proti partizanom Beneške čete« daljši članek, ki ga v celoti objavljamo.

V zadnjih polemikah, ki so se nanašale na jugoslovansko - italijanske odnose, je bil pogosto citiran videmski dnevnik »Il Messaggero Veneto«, ki je znano glasilo zloglasnega fašističnega in republikinskega hierarha Coceanija, ki so ga nacisti po 8. septembru, ko sta bili Julijska Benečija in Furlanija priključeni k Hitlerjevemu rajhu pod imenom Kuestenland, postavili za tržaškega prefekta. Povsem je razumljivo, da se je časopis take osebnosti že dalj časa specializiral v protislovenski gonji v upanju, da bi dobro podneteno sovraštvo v danem trenutku moglo vžgati ogenj maščevanja in povzročiti ponovno prelivanje krvi ob naših mučenih mejah. To, kar je ostalo od fašizma, se namreč lahko ohranja in poživlja edinole s podžiganjem nacionalizma in s slepim povzdigovanjem šovinizma. Navidezna dejstva »Messaggera Veneta« in ton njegove gonje so znaki, ki so v tej zbegani Italiji, polni protislovja, v kateri prekipevanje nacionalizma predstavlja postopni napredek reakcije, ne morejo pustiti ob strani. »Messaggero Veneto« piše namreč glede obtožbe 57 partizanov neke partizanske formacije, kateri so danes nadeli ime »Beneška četa« in ki se je v resnici imenovala »Briško-beneški odred« sledeče: »Je to 57 italijanskih državljanov, ki so se z orožjem borili proti svoji lastni domovini, da bi iztrgali Italiji ozemlja čedadske pokrajine, ki so italijanska. Gre za Furlane, ki so izdali Furlanijo, Italijane, ki so izdali Italijo, za italijanske državljane, ki so izdali svojo domovino... Ti ne bodo celo niti zaprti, kajti velika večina pripadnikov in voditeljev in vsi tisti, ki so najbolj odgovorni za storjene zločine, so že več let v Jugoslaviji, kjer uživajo sadove izdajstva... Edino kazen, ki jo bodo morali prenašati, bo glas vesti zaradi storjenega izdajstva — seveda v kolikor kaj vesti še sploh imajo — in pa domotožje po Furlaniji, ki je ne bodo videli nikoli več.«

To so dejstva »Messaggera Veneta«, ki pa jih je treba podrobneje obrazložiti. V Nadiški dolini, ki je bila skupno z Benečijo leta 1866 priključena k Italiji, se že stoletja govori neko slovensko narečje in prebivalci te doline se povsem zavedajo svoje narodnostne pripadnosti. To je pokrajina, ki se je imenovala »Beneška Slovenija«. Ko so se leta 1944-45 zgodili dogodki, zaradi katerih je prišlo do obtožbe 57 partizanov, je bila Italija razkosana. Južna kraljevina, ki se je postavila na stran zaveznikov, je mobilizirala svoje sile v italijansko osvobodilno vojsko (Corpo italiano di Liberazione) in spodbujala Italijane Severne Italije, naj primejo za orožje proti nacistom in fašistom. Tako imenovana Socialna republika pa je zatrjevala svojo zvestobo nemškemu zavezniku in s svojimi črnimi brigadami in Grazianijevimi batalijoni divjala po Severni Italiji medtem ko so nacisti izkoristili razsulo in si priključili Južno Tirolsko, Trentinsko, Julijsko Benečijo in Furlanijo.

Medtem so po radijskih valovih zaveznikih radijskih postaj prihajali Italijanom in Slovencem pozivi in spodbujanja, ki niso prikrivala svojih načrtov, da bodo zavezniki po svoji zmagi korenito pregledali vzhodne italijanske meje. Med zaveznike sta spadali — pa naj se o tem »Messaggero Veneto« danes misli — kar hoče — tudi ZSSR in Jugoslavija in to tista Jugoslavija, ki jo je fašistična Italija tako sramotno napadla in priključila vso Slovenijo šepavemu cesarstvu Viktorja Emanuela III. ter vsilila spoletskemu vojvodi ponižanje, da je bil kot v zasmeh in samo na papirju z imenom Zvonimira II., proglašen za kralja fantomatičnega hrvaškega kraljestva, ki so ga Pavelićevi ustaši prepojili s krvjo.

Menimo, da se je v tej povojni dobi z naše strani pokazala prevelika naklonjenost k temu, da bi te krvave in ponižujoče dogodke pozabili in vprav zaradi tega jih ponovno omenjamo. To omenjamo zato, da bi v naši deželi nihče ne mogel danes hliniti ogorčenja zaradi dejstva, pa naj bo to resnično ali samo navidezno, da so se v Furlaniji, ki je bila tedaj priključena tretjemu rajhu, Slovenci Nadiške doline odzvali klicu svojega jezika, svoje narodnostne pripadnosti, svoje domovine in prijeli za orožje proti nacističnemu osvajalcu in se povezali z jugoslovanskim XI. korpusom, ki je vedno bolj od blizu pritiskal na meje Furlanije.

Kasnejši dogodki so znani in zato ni potrebno, da bi jih ponovno pojasnjevali. Razne krone kralja in cesarja so se zrušile v prah skupno s papirnato krono kralja Zvonimira. Italija je izgubila predfašistične kolonije, Etiopijo, Hrvaško in Slovenijo, Albanijo, Dodecanez in Julijsko Benečijo. Ona je danes pred novim političnim in zgodovinskim dejstvom in če to dejstvo zbuja zagrenjenost, odgovornost za katastrofo ne moremo pripisovati le fašizmu, ampak milijonom Ita-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Revija „Incontro" obsoja proces proti partizanom Nadiške doline

(Načaljevanje s 1. strani)

lijanov, ki se niso znali in ne hoteli upreti Mussolinijevi diktaturi.

Danes nam preostaja le eno, kar se da rešiti: če drugo ne, naš ponos, tako da se ne bi popolnoma osmešili. Obtožba dolži »slovenske« partizane Nadiške doline, da so se uprli zato, da bi odtrgali svojo dolino državnemu ozemlju in jo izročili Jugoslaviji. Toda ta obtožba ni utemeljena. Briško-beneški odred so sestavljali partizani tako slovenskega kot italijanskega jezika, ki se prav gotovo niso uprli zaradi prevladujočih nagibov slovenskega nacionalizma, ampak zaradi navadnega in čistega antifašizma in antinacizma.

Sodni postopek, ki je v teku v Vidmu, je torej samo ena epizoda tistega obsežnega reakcionarnega posega, ki se podrazumeva pod imenom »obtožba odpora«. Toda vzemimo, pa čeprav kot absurd, da bi si bili Slovenci iz Nadiške doline zares postavili za cilj priključitev njihove doline k Jugoslaviji; tudi če bi bilo to dokazano, bi obtožba 57 partizanov ne bila prav nič manj absurdna in protizgodovinska. Če se hočejo namenoma prezreti okoliščine in zgodovina in če se hoče držati samo »črke« pisanega zakona, zakaj se ne bi potem začel proces za izdajstvo tudi proti Slovencem »Ljubljanske italijanske pokrajine« in proti bivšim državljanom Slovencem in Hrvatom Julijske Benečije in Dalmacije, ki so se odzvali pozivu Tita in se lotili orožja proti fašističnim in nacističnim četam? Čemu ne bi sodili celo vseh Hrvatov, ki so se uprli poglavniku in kralju Zvonimiru?

Na vsak način je bila večina partizanov Nadiške doline Slovencev in ne Italijanov, pa čeprav so bili formalno podložniki bivšega italijanskega kraljestva. Te danes ščiti člen 16 mirovne pogodbe, ki določa, da se ne sme sodno postopati proti tistim, ki so se v Italiji borili za vojne cilje zaveznikov. Slovenci Nadiške doline so bili povsem upravičeni verovati, da je bila med temi cilji tudi priključitev njihove doline k jugoslovanski domovini. Kot Italijani s temi težnjami lahko ne soglašamo, kot ne soglašamo z nesmiselno izjavo Molotova, ki je hotel postaviti našo vzhodno mejo na Tilment, toda to še ne pomeni, da je tudi to eden izmed »pravnih« videzov te zadeve. Pač pa je nekaj, kar mnogo prekaša hladne črke zakonikov, zakonov in pogodb, in to je nezastarela pravica narodnostnih manjšin, od katerih se ne more zahtevati, naj ljubijo določeno domovino, ki ni in ki ne more biti njihova in to predvsem v okoliščinah, v katerih so se leta 1944 in 1945 znašli Slovenci Nadiške doline.

Uredniki, ki jih plačuje Coceani, pa niso tega mnenja. Očitno je, da oni mislijo, da državne meje avtomatično nalagajo dolžnost patriotizma vsem onim, ki iz ljubezni ali po sili žive v okviru teh meja. Za Coceanija in za njegove tovariše je torej samo ob sebi razumljivo, da morajo Italijani, ki so v smislu mirovne pogodbe ostali jugoslovanski ali francoski državljani, s tem trenutkom izkazovati najglobljo ljubezen novi domovini... Iz tega sledi med drugim, da so si Oberdank, Battisti in Sauro, kot izdajalci svoje zakonite domovine zaslužili vešala. To je način sklepanja, ki nas privede lahko daleč in čudno se nam zdi, da »Messaggero Veneto« ni iz tega izvajal posledic in na primer predlagal, da naj bi begunce iz Jugoslavije brez vsakega obotavljanja ponovno vrnili njihovi »zakoniti« domovini.

Proces proti 57 partizanom »Briško-beneškega oreda« ni na mestu, predvsem če pomislimo, da žive danes v Italiji povsem nemoteno ministri in generali tako imenovane Socialne republike, ki so izročili Hitlerjevemu rajhu ne le Julijsko Benečijo in Bocen, ampak celo Trident, Videm in Belluno, kaj naj bi bile rekvizicije, ki so jih vršili partizani Briško-beneškega odreda in onih deset fašistov, ki so jih postrelili, v primerjavi z neštetimi zločini proti italijanski domovini, ki so jih izvršili ljudje tako imenovane Salojske republike?

S tem, da se preneha ponovno obujanje žalostnih dogodkov najbolj tragične zgodovine, bodo Italijani samo pridobili. Upamo, da se bo nekdo v Vidmu ali v Rimu o tem prepričal in ustrezno s tem ravnal.

GRMEK

Izmišljena novica

Pred kratkim je pisu videmski »Messaggero Veneto«, de pride u Lese nou duhounik, doma iz Nem an de so usi naši ljudje sprejel z velikim vesejém to novico. Ta novica pa nje resnična, ker naš duhounik je še nimar na svojem mjestu an zatuó se ljudje sprašujejo kaduó se je izmislu to laž. Morebit, de bi »Messaggero Veneto« rad vidu, de bi naš sedanji gospuod šu proč, ker po slovensko pridga. A če mislijo tuó tam dol u Vidme, se zlo motijo, tajšne reči bo odloču kaduó drugi.

NAŠI LJUDJE JIM NE VERJAMEJO

U naše kraje parhajajo pogostokrat gaspuodje iz Vidma an Čedada, de skup zberejo ljudi an jim u glavo usiljujejo svoje čudaške misli. Ni dougo od tega, de so paršli u Hlodič an so sklicali dosti ljudi u oštarijo. Tam so tisti gaspuodje naročil dobro kosilo za use, ki so paršli jih poslušat. Kaduó ne bi jedu dobrih jedi, usjem je teknila, ker so bli potrjebni, pa samuó tistih besjed, ki so jih tam čuli, ne morejo še donás prebavit, takuó so ble gnusne.

U svojih govorih so svetoval našim ljudem, da nje potrjebno, de hodijo u Jugoslavijo an tuó zavoj tega, ker nejčejo na nobedno vižo, de bi se parjatelski odnošaji med Italijo an Jugoslavijo izbuojšali. Oni bi radi, de bi bla še nimar tista napetost na našem kunfinu, kot je bla parva ljeta po uojski. Sedanji čas an dobri odnošaji s sosjedno državo jim njeso po godu. A use njihovo prizadevanje ne bo nič pomagalo, naši ljudje ne bojo nasedli nobednemu, posebno sadá, ki so sami sprevidli duó so tisti, ki so tjel na usako vižo, de bi se obdaržala zagrnjena takuó imenovana željezna zavesa.

ČEDAD

SLAB SENJEN SV. MARTINA

Cjelo jesen so se čedajski targouci troštali, de bo za svet Martin kaj več kupčije, kar bo senjen. A močno so se zmotili par svojih računih, ker je bil senjen buj slab kot katjerikoli drugi dan čez ljeto. Glih u tistih dnevih je močno liu dež an ljudje, naj si bojo tuó kupci ali targouci, so ostali doma. Na senjú je bluó zlo malo štantou an malo blaga an tud oštarije so ble use prazne cjeu dan.

Pred ljeti senjen sv. Martina ni biu ankul takuó slab. Kmetje iz Nadiške doline so parnesli na targ svoje pardjelke an iz izkupička so nakupil blaguó za zimo za svojo družino. Ljetos je bla slaba ljetina; puojske pardjelke je uničila tuča an tud kostanja je blo malo zavoj boljezni, ki ga je napadla.

Targouci so se troštali usedno več kupčije, ker so mislili, de bojo paršli dol Bovčani an Kobaridčani, sadá ko je odprt mali obmejni promet. A tudi tjeh je bluó zlo malo, ker jih je zadaržalo slabo ureme.

Lahko rečemo, de se je tradicionalni senjen sv. Martina u Čedadu opustu an de se ljudje puomnejo nanj samo zatuó, ker je zapisan na koledarju.

BRDO

RIMBOŠKIMENT U TANAMEJI

Ministrstvo za javna dela (Ministero Lavori pubblici) je dalo našemu kumunu 463.780 lir za rimboškiment kumunskega zemljišča u Tanameji. Na to djelo no če uzeti desat djelouceu, ki no če djelati 510 dni.

Tale to je zarjes 'dna ljepa rieč, koj to nam se zdi, k' s temi souti to če se zlo malo narditi, zak u Tanameji to je almankuj 500 hektarjou zemje za rimboškiti. Dan bot ejtu te bá koj host, a slaba miništracion fašističnih podeštatu jo je posjekavala ljeto za ljetom brez bizunje. Takoviš so reštali koj harmé an prej, ke ve bomo vidali spet host na tjem kraju, čemó diventati stari.

AUTOBUSNA LINIJA ČENTA-ŽAGA BOVEC

Domača dita Stefanutti iz Njivice ne nardila domando za oré loští 'dno korjero k' na čé vezati Čento an Tersko dolino skuozdre Bjeli potok, Žago an Bovec. Judje no ne čakajo ure, ke to tuó diventéj, zak' no njemajo majedne veze z Bovcem.

Ljepo to bi tjelo betí, ke no naši judje se no mar več interesajta za otenjiti permes de frontjere. Fin donás te bo jih zlo malo, ke so nardili domando. To se kapí, ke Stefanutti u če otenjiti linijo Čenta-Terska dolina-Bovec, če no bojo judje, ki no se uózita tu te drugi kréj kunfina. Če to jih ne bo, to se ne splača, ke o to linijo oré loží.

Permes za jetí tu Jugoslavijo u má dirit a mjeti usaki človek, ki u stoji tu našim kumunu. To bastá tu kumun narditi domando. Takoviš naša dolina na če se cživiti, zak' no bi tjeli priti tah nam še judje tega druzega kraja.

Olajšave pri izvajanju videmskega sporazuma za mali obmejni promet

Pretekli teden je v Vidmu stalna mešana komisija, ki urejuje vprašanja v zvezi z malim obmejnim prometom, zaključila svoje delo. Videmsko zasedanje je trajalo osem dni in predsednika obeh delegacij sta podpisala spremembe k nekaterim členom videmskega sporazuma, ki je bil podpisan v Vidmu dne 20. avgusta letos. Po podpisu listin je mešana komisija podala sledeče uradno poročilo:

»Med drugim zasedanjem stalne mešane komisije se je razpravljalo o številnih vprašanjih, ki interesirajo prebivalstvo obeh področij v zvezi z aplikacijo videmskega sporazuma. Ugotovljeno je bilo, da je bilo doslej izdanih in vidiranih več kot 60.000 propustnic, ki so jih izdale pristojne oblasti in da prometne zveze med obema področjema normalno poslujejo.

V zvezi s tolmačenjem določil o izdajanju obmejnih propustnic kot tudi v zvezi z drugimi vprašanji, ki so se pojavila pri praktičnem izvajanju sporazuma, je stalna mešana komisija sprejela številne koristne sklepe, da bi s tem olajšala nalogo lokalnih organov.

Eden izmed najvažnejših sklepov se nanaša na vprašanje prenosa valute, ki jo smejo posestniki propustnic prenašati iz enega področja v drugo. Doslej predviden znesek valute je bil povečan. Ta sklep, kot tudi vse druge, bodo dali v odobritev obema vladama.

Poleg tega sta se delegaciji sporazumeli za seznam nalezljivih bolezni, o katerih si bodo zdravstvene oblasti periodično izmenjale informacije.

Delegaciji sta nadalje priporočali sklicanja sestankov pristojnih oblasti za rešitev nekaterih vprašanj v zvezi s carinsko kontrolo, socialnega zavarovanja ter ureditev vprašanja dobave vode iz miljskega vodovoda.

Končno so proučili več vprašanj, o katerih se bodo sporazumeli na tretjem zasedanju stalne mešane komisije, in sicer potem, ko se bosta obe delegaciji posvetovali s pristojnimi oblastmi.

Sestanki so potekali v ozračju obojestranskega sodelovanja in razumevanja.«

Kot je bilo že naznanjeno, sta se delegaciji glede prenosa valute zedinili za dvakratno povečanje vsote, ki je bila do sedaj v veljavi. Tako bi italijanski državljani lahko prenesli na jugoslovansko področje mesečno do 7.000 lir, jugoslovanski državljani pa do 3.500 din. Poleg tega bi lahko posestniki obmejnih propustnic ob vsakem prehodu prenesli še po 600 lir oziroma 300 din.

Na videmskem zasedanju je bilo tudi govora o carinskih določbah v zvezi s prehodom motornih vozil. Kot je znano, videmski sporazum predvideva, da se lahko imetniki obmejnih propustnic poslužujejo za prehod meje tudi svojih motornih prevoznih sredstev, vendarle pod pogojem, da so v posesti »carneta« ali »triptika«. Velika večina lastnikov motornih vozil pa nima carneta in je bila zaradi tega že večkrat izražena želja, da bi namesto triptika, ki med Jugoslavijo in Italijo ne obstaja, omogočili lastnikom motornih vozil, da se poslužujejo začasnih uvoznih oziroma izvoznih dovoljenj. Delegaciji naj bi se glede tega vprašanja dogovorili v toliko, da bosta priporočali pristojnim carinskim organom obeh držav, da se čimprej sestanejo in uredijo vse potrebno za uvedbo triptikov med Italijo in Jugoslavijo. Ni izključeno, da bo to vprašanje rešeno še v tem letu. V kratkem bo sestanek med predstavniki Avto-moto saveza Jugoslavije in italijanskega avtomobilskega kluba.

Prihodnje zasedanje stalne mešane komisije bo po vsej verjetnosti v drugi polovici decembra, in sicer v Ljubljani.

SV. LENART SLOVENOV

S snika je padla

Pretekli tjedan se je zlo hudo udarila dvjeljetna čečica Lucijana Tomazetič iz Dolenje Mjerse. Čečica je šla s svojo materjo u Petjah an tam padla s senika skuoz trombo u hljeu kajšnih štjer metre globokó. Par padcu si je prebila glavo an najbrže ima tudi zlomljeno ramo. Zdravi se u čedajskem špitalu.

REZIJA

Tragična smrt žene

Prav imajo naši dedje, ko pravijo, da je naša dolina solzna dolina, ker se menda nikjer ne dogodi toliko nesreč kakor ravno pri nas. Ni minulo niti mesec dni, da se je smrtno ponesrečila pri delu neka žena, pa je zopet smrtna kosa pokosila eno naših žena — Quaglia Marijo, iz Stolbice. Žena je prala perilo v Potoku in tam je tako nesrečno padla v vodo, da je utonila. Quaglia Marija je bila stara komaj 34 let in zapušča dva mala otroka in moža, ki se je par dni pred njeno smrtjo vrnil iz Belgije, kjer je delal v rudniku. Nesrečni družini izrekamo naše sožalje.

* * *

Nenadoma je umrl v videmski bolnici Chinesa Štefan, star 66 let, doma iz Osojan. Mož je peljal ženo v bolnico in tam mu je prišlo slabo in takoj umrl. Družini pokojnika izrekamo naše sožalje.

* * *

Dne 4. novembra, na dan patrona fare v Stolbici, je bilo birmanih 80 otrok. V vasi je bilo vse veselo, ker je prišlo na »sagro« tudi mnogo domačinov iz okoliških vasi.

Sklepi občinskega sveta

Na zadnjem izrednem zasedanju občinskega sveta so rešili več važnih vprašanj. Občinski svet je najprvo odobril sledeče sklepe, ki jih je sklenil občinski odbor (Giunta comunale) zaradi nujnosti: nakup peči za šole in materinsko posvetovalnico, nakup drv za šole in občinske urade in da se bo nadaljevala tožba Zuzzi zaradi nedovoljenega zasedanja občinskega zemljišča.

Nato so odobrili proračun za leto 1956, ki je izenačen, 27.291.500 lir dohodkov in ravno toliko izdatkov. Sklenili so, da bo potrjen povišek trošarinskih davkov (imposte di consumo) za leto 1956 in sicer za 50%, izvzemši davek na luč in plin.

Mnogo so razpravljali o Karnijski skupnosti (Comunità Carnica). Ugotovili so, da bi bila vsota 71.000 lir letno preveč visoka za občinsko upravo z ozirom na koristi, ki bi jih imela, če bi vstopila Rezija v to skupnost. Zaradi tega so sklenili, da ne bodo vstopili v Karnijsko skupnost.

Nadalje so odločili, da bodo sprejeli ustanovitev lovske rezerve na vsem občinskem zemljišču, ki znaša približno 16 tisoč ha. Istočasno so sklenili, da bodo dali to lovišče v zakup za šest let lokalni lovski zvezi za 320.000 lir letno.

Sklenili so tudi, da bodo plačali tvrdki Copetti iz Rezije 21.000 lir za les, ki ga je prodala občini za gradnjo cerkvice v kraju Kosta leta 1950. Občinski svet je nazadnje še odobril, da se da v najem tvrdki Giulio Borgnolo sobo, kjer je bila bivša šola v Ravenci, za dobo pet let in sicer za 36.000 lir letno; prostor v pritličju iste zgradbe pa bodo dali na dražbo.

SV. PETER SLOVENOV

Mečane še nimar brez cjeste

Če bi kaduó kar z oblaka padu u našo vas bi mislu, de živimo u nebesih, ker use naše hiše so nove an prú čedno urejene. Če bi pa paršú popotnik u našo vas h nogám, bi višno takuó ne guariu, ker bi se muoru med potjo večkrat obrisati potno čelo an priti do nas ves trudan, ker Mečana njema cjeste, ki bi vodila u dolino Nadiže.

Donás živimo u dvajsetem stuoletju, ves svjet se modernizira, an tud Špjetar, kamor spadamo, ne zaostaja za modo, le mi ubogi gorjani u Mečani se muormo trudit kot u srednjem veku, kar so ljudje hodili h nogám, ker nje bluó cjest. Za naš kamun je Mečana zadnja skarb, čeglih naši dauki njeso nič manjši od drugih vasi. Kadar kaj uprašamo nam nimar oduorijo, de kamunska miništracion njema soudu an de muormo imjet potarplenje an še čakat naprí. Lahko de je tud rjes, de kamun njema soudu za našo cjesto, a zaki se ne interesira par kompetentnih ustanovah, de bi ušafu posojilo za nardit tisto djelo. Mi vjemó, de obstojajo lecí, ki dajejo pomuoč gorskim krajem, če so potrjebni an če zanjo zaprosijo. Skuza, de je Mečana preveč majhna vas, ker šteje samo nih deset hiš, ne darži, ker trud usakega človjeka je glih takuó velík, kot če bi imjela naša vas pedeset hiš.

Kot je znano, je bla naša vas med zadnjo uojskó popounoma požgana od fašistu. Dosti smo se takrat trudili, de smo spet nardili naše hiše, ker prevažanje materjala je bluó zlo težkuó, ker smo ga muorli djeloma uoziti po slabi zapuščeni poti, djeloma pa znosit na harbtu. Ves ta trud smo prenašali rade uoje, ker smo narejali naše duome an par tjem imjeli trošt, de kar bo vas obnovljena, de nam bo kamun naredu še cjesto, ker takuó nam je bluó takrat obečano.

Ves ta trošt, ku smo že prej povjedali, pa je splavu po uodí, ker še donás njemamo cjeste an hodimo iz doline Nadiže u brjeh ku na kalvarijo. Dosti naših ljudí je že zapustilo duom, čeglih je ljep an nou, ker tajšno živinsko garanje nje ankul plačano. Ku se čuje pravit bo odšlo še več drugih od tuod po svjetu an takuó bo vasica u kratkem času prazna an potlé ne bo trjeba več cjeste. A ne bo tud nobednega iz Mečane, de bi plačavu dauke.

TATOVI OKUOL NAS

Zadnje čase so tatovi obiskal kar dvje hiši u Špjetarskemu kamunu. Bevcer Štefanu so ukradli ponoči, kar ga nje blo doma, tri dindije, osem kokoši an kajšnih pedeset kil sjerka. Tatvino je naznanu karabinerjem.

Tud Viktor Rakar iz Tarpeča je 'dno nuoč zaslišu, de močno laja njegou pes. Pogledu je skuoz okno an je vidu dvje sjenci, ki so se plazile okuol puojskega orodja, ker so ga morebit mislili ukrast. Mož je ustrjelu s pištolo u ajar an tatovi so hitro zbježal. Karabinerji sadá iščejo ponočnjake.

U AŽLI NJE VEČ AFTE

Zadnjikrat smo opozoril živinorejce našega kamuna, naj bojo previdni, ker je bla u Ažli afta. Ker pa je boljezen prenehala je šindik preklicu tisto ordinanco o infetiuni coni an kmetje so sadá lahko brez skarbi.

RADIO SO JI UKRADLI

Pretekli tjedan je Koren Vilma iz Špetra naznanila videmski policiji, de ji je nekdo ukradu radio, ki ga je imjela u hotelu Manin u Vidmu, kjer je bla ob nuoč.

NOU AUTOBUSNI VOZNI RED VIDEM - STARA GORA

Stopu je u veljavu nou autobusni vozni red na liniji Videm-Čedad-Stara gora. Autobus vozi ob nedeljah ob telih urah:

Odhod iz Vidma (Piazza Venerio): ob 8,40; iz Remanzacca: ob 8,50; iz Čedada (Piazza Duomo): ob 9. Prihod na Staro goro: 9,35. Odhod iz Stare gore: ob 12; prihod u Videm: ob 12,45.

Djelo na polju

U tjem času poberite iž njiu use poljske pardjelke, pustite lahko samo veržote, brokulje an karfjolo. Kadar spravjate bjetulo odberite najljeuše za sjeme, katjerega shranite u primernem prastoru, de ne zmarznejo an postavite jih s koreniko u malo mokar pjesak. Na njive znesite gnoj an prekopajte zemjo za setu žita an saditu krompirja. U tjem času pognojena an prekopana zemja je za pomladansko setu narbuojša, ker se u njej gnoj u zimskem času dobro predjela an zemja obdarži u sebi svojo zimsko mokroto. Okuol njiu očistite razore an napravite po potrjebi nove, de ne bo voda zastajala na polju an dušila rastline.

Na vartu poberite use vartne pardjelke, ki so še ostali na zemji ali u njej: solato, špinačo, korenje, zeleno itd. Če je ljepa ura an zemja ni preveč mokra, pognojite an prekopajte uso vartno zemjo, de bo parpravjena za zguodnjo pomladansko setu, kar ne bo več hudega mraza. Posaditi muorate že sadá čebulin an česen, de se bosta že u zimi ukoreničila.

Okuol venjik paštnajte zemjo an parpravjajte za nove nasade. Vinograde, ki imajo zavetno lugo (kjer ni vjetra), prekopajte.

Živinoreja

Potrjebna je mouzna kontrola

Če četé z odbjero živine imjet 'dan progres muorate najparvo poznat kulko mljeka vam daje krava. De konštatirate, kulko mljeka more krava dati, je narbuojša viža ta, de kontrolirate mouznost krav. Samo iz tjeh ušafanih podatkov se more vjedet produktiuno urjednost usake krave, pa tudi posameznh ras. Dok njemate poedinih živalih provanih glede na mouznost, ne morete guarit o progresu ali nazadovanju, ker njemate za to točnih numerjeu, ampá muorate samo približno kalkulirat, de se je živina u mouznosti zbuojšala ali poslabšala.

Če četé konštatirat, kajšno živino imate, muorate zvjedet, kajšna je njena mouznost. Usak živinorejec vje povjedati, de njegova krava daje po teletu 15, 12, 10 ali 7 litru mljeka na dan. Venčpart pa usedno ne bi znal povjedati kulko mljeka daje krava use ljeto. Pa čeglih bi mogu kdo rejčt, de daje njegova krava na primer 1800 litru mljeka na ljeto, je tuó numer, ki nam le malo povje, ker star pregovor, de krava par gobcu mouze, precej darži. Par buojšem fuotru bi morebit tista krava mogla dati tudi 2000 litru mljeka, par slabšem pa samo 1500 litru ali manj. Ta numer, kakor pravimo, je relativen an ne pokaže realne urjednosti, ki je kravi prirojena an ki se ob različnem fuotru različno pokaže. Če ima ena krava prirojeno sposobnost, de ob narbuojšem fuotru daje 2000 litru mljeka ljetno, tudi z zlo izbuojšanem fuotrom ne bo dajala več, ker več ne more dat.

Konštatiranje mouznosti ne smije pokazat samo relativno, ampá tud absolutno urjednost krave, tuó je njeno producion ob določenih kondicionah. De ušafate pravo sliko posameznih krav ali cjelih ras je zatuó potrjebno, de se istočasno z mouznostjo kontrolira tud kuantiteto an kualiteto ponucanega fuotra, de se zvje starost an zdravje krave, rednost par storitvi itd.

Kontrola mouznosti se djela na to vižo, de se usak mjesac ankrat, še buojše dvakrat, zmjeri namouženo mljeko u adnim dnevu. Istočasno naj se pezá ali almanj kalkulá kuantiteta an kualiteta fuotra, ki ga je ušafala krava, katjero kontrolirate. Te kuantitete zapišite u hljeusko bukvo. Za čas med adnim an drugim mjerjenjem mljeka se dneuna kualiteta mljeka preračuna. Kuantiteta, suorta, viža an čas fuotranja naj se na kontrolni dan ne diferencjá od drugih dní fuotranja. Usako ljeto se podatki o kontroli mouže pregledajo an se potlé nardijo mouzni zaključki za usako kravo.

S pravilnim kontroliranjem mouznosti bojo živinorejci lahko zvjedeli urjednost živine an takuó bojo lahko selekcijo izbuojšali.

Sadite sadno drevje pravilno

Čas za sadit drevja je tle. Dokler ne zmrzuje, lahko sadite skoraj use suorte sadnega drevja an garmovja. Usako drevo, posebno pa sadno, muorate posaditi pravilno, ker je od tega odvisen buj pozni razvoj drevesa. Kakor pousod, takuó je trjeba tudi u sadovnjaku kolobariti. Ne sadite sadnega drevesa ankul tje, kjer ste pred tjem posjekli staro ali kajšne druge suorte drevo. Jame za saditu naj bojo zadost velike an zadost oddaljene ena od druge, de bojo varhovi imjeli zadost prastora za pravilen razvoj. Poudebelne jablane an hruške sadite 8×8 m, visokodebelne pa 10×10 m narazen. Samo slive an čerješnje lahko sadite buj gosto.

Ne sadite drevja preveč globoko. Kraj, kjer zguornje korenine preidejo u deblo, smije biti samo dva centimetra pokrit z zemjo. Zemjo za sajenje je trjeba dobro parpraviti. Po vartovih ponavad zadostuje jama 60×70×70 cm, na pustih tleh pa je narbuojše uso povaršino prerigolati. Pred saditvijo zabijte u sredino izkopane jame drevesni kol, ki ga na spuodnjem kraju malo ožgeté. Katranirani koli dostikrat djelajo škodo na lubju drevesa. Izbuojšanje zemje z novim gnojem se ne parporoča, ker ga drevo ne more dobro šfrutat. Lahko pa izbuojšate tla s kompostom, ki tudi škodliucem ne daje tajšnega zavetišča kot gnoj.

Tudi drevo je trjeba za saditev parpraviti. Use poškodovane veje an korenine odrježite, stare rezi na koreninah pa obnovite, ker se nove rane buj hitro zapro kakor stare. Če se je drevje med transportom preveč izsušilo, ga pred saditvijo za nekaj ur namočite u vodo, de se ofriša. Varh prerjedčite takuó, de ostane poleg glaunega poganjka samo 4 do 5 močnih stranskih poganjkov.

Drevo naj sadita nimar dva človeka. Parvi darži drevo an naraunava korenine, drugi pa z lopato zasipuje jamo. Ker se zemja potlé usede an potegne s sabo tudi drevo, muorate drevo posaditi 10 do 15 cm nad povaršino neprekopanih tal. Tuó kontrolirate narbuj lahko z rauno desko, ki jo položite čez jamo. Slika kaže saditev drevesa s pomočjo deske. De pridejo korenine buj ku morejo u stik z zemjo, drevo med sajenjem večkrat močno stresite, u večje prastore med koreninami pa potisnite zemjo z roko. Potlé rahlo zemjo poteptate z nogami, napravite kolobar an drevo na rahlo parvežite h kolu. Buj močno ga parvežite šele potlé, ku se je zemja usedla. Po tjem djelu drevo močno zalijte, de se zemja dobro ujame korenin. Kar pride hud mraz, ne sadite več.

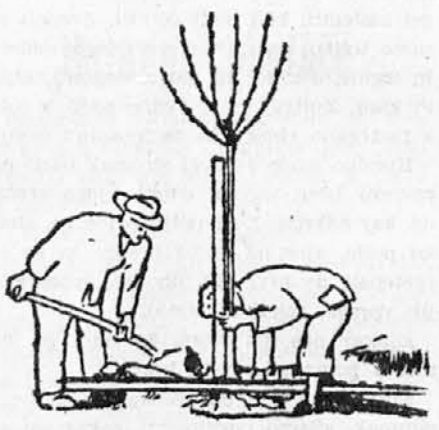

Jesensko djelo u gozdu

U jeseni se gre ponavad u gozd, de se nahrabi steljo an parpravi darvá za zimo. Poljeti ni časa za tajšne reči, ker je preveč djela na puoju.

Usako ljeto vjetar an snjeh polomijo u gozdu precej drevja. Jesensko djelo u gozdu muora zatuó služit temu namjenu. Pospravit muorate drevesa, ki jih je pozimi polomu snjeh an ki jih med ljetom njeste pospravili, an drevesa, ki jih je poljeti polomu vjetar. Če tega ne nardite sadá vam bo snjeh prihodnjo zimo polomu še več drevja. Par spravljanju polomjenega drevja pregledejte, če polomjenih dreves čez poljetje ni napadu lubadar. Pogledejte tud druga drevesa okuol. U tajšnih primjerih muorate zažgat use veje an skorjo.

Drugi namjen jesenskega djela u gozdu je rjedčenje preveč gostega drevja. Tudi gozdu sta potrjebna ajar an sonce. Če so drevesa rjedka, tud nje takuó nagobarno, de bi jih polomu snjeh.

Drugo važno djelo je uzgoja gozda. Mješan gozd, kjer so poleg smrjeke tud buor, macesen, dob an bukev, vjetrovom veliko buj uzdarži kot čist smrjekov gozd. Smrjeka ima plitve korenine an jo močan vjetar lahko verujé, če stoji sama u poseki. Slaba drevesa se ne morejo vjetru dosti upjerati, zatuó u tistih krajih gozda, ki mejijo na poseke ali kamor narbuj piha vjetar an so nagobarni za zamete, pustite rasti močna drevesa, posječite pa slaba.

CENE NA DEBELO

ŽIVINA

		po kg.		
Krave	L.	160	do	250
Voli	»	245	»	265
Jenice	»	260	»	270
Teleta	»	400	»	420
Ovce	»	140	»	160
Prašiči (do 100 kg)	»	325	»	340

ŽIVINA ZA REJO

		po glavi		
Krave mlekarice	L.	135000	do	190000
Jenice breje	»	120000	»	170000
Prašiči do 20 kg	»	6000	»	9000

PERUTNINA-ZAJCI-JAJCA

		po kg.		
Kokoši	L.	530	do	580
Piščanci	»	600	»	650
Zajci	»	265	»	290
Jajca (100)	»	3400	»	3500

DRVA IN OGLJE

		po kuintalu		
Bukova suhe	L.	950	do	1000
Mešana drva	»	650	»	750
Oglje	«	2800	»	2900

ŽITARICE

		po kuintalu		
Pšenica	L.	6650	do	6800
Sjerak	»	4300	»	4600
Pšenična moka (0)	»	9000	»	9200
Sjerkova moka	»	5600	»	5700
Otrobi	»	4500	»	4650

SIR IN MASLO

		po kg.		
Sir do dva mesca star	L.	450	do	480
Mlekarniško maslo	»	950	»	990

menjava DENARJA

Dolar	635
Šterlina karta	1650
Francoski frank	164
Švicarski frank	168
Belgijski frank	12,40
Nemška marka	148
Avstrijski šiling	23,50

Podlage an vinska posoda

U kljeti ležijo sodi na podlagah, ki so lesene ali cementove, raune ali sedlaste. Narbuojši ljes za podlage da hrast, za njim kostanj, macesen an buor. Cementove podlage je narbuojš nardit za usak sod posebej, a muorajo biti use 'dnako visoke. Za male sode so podlage raune, za velike pa so buojše sedlaste, de sod buj tardno leži. Visokuost podlag muora biti tajšna, de lahko podstavite pod sod škaf.

Vinska posoda so leseni sodi iz gostega, dobro stažonanega hrastovega lesa. Po formi diferenciamo okrogle an ovalne sode, po nucu pa ležalne, transportne an točilne sode.

Največ se nucajo okrogli sodi, ki služijo usjem namjenom. Ovalni sodi buojš šfrutajo kljetni prastor an u tjeh se vino darži u depuožitu. Za transport so primjerni sodi do 600 litru (štrtinjaki), povečini pa polovnjaki, ki daržijo 300 litru. Ležalni sodi, u katjerih vino maturá an se razvija, so štrtinjaki ali dvojni štrtinjaki, ki daržijo 1200 litru. Vino se razvija u večjih sodih buojše, predusem buj počas, an tudi evaporacija je u večjih sodih buj majhna.

Točilni sodi so na špini; iz njih se toči vino za nuc. Buj dougo je sod na špini, buj slabo je vino, ker evaporá iz njega cvetica (flor) an ogljikova kislina an žavoj tega so vina pruot koncu slaba, prazna ali učasih tudi vederbana.

U usaki kljeti so potrjebni zatuó sodi raznih velikosti, sodi za bjela an sodi za čarna vina. Sode za bjela an za čarna vina je trjeba vidno senjat, de se jih ne škambja, na primer s črko B (bjelo), R (rdeča) na sprjednjem dnu.

Odpartine u sodu — u spuodnjem delu sprjednjega dna an na varhu trebuha — muorajo bit popounoma okrogle, de se lahko dobro zataknejo s čepom (zamašek), s pilko ali veho. Ovijanje čepov an pilk s cunjami ni pru; cunja deluje kot nekak poverak (stenj), ki ulječe vino iz soda na varh, kjer začne cikati. Zavoj buj lahkega čiščenja imajo veliki sodi u sprjednjem dnu vratca. U vratca udjelani vijak muora biti na znotranjeni strani pokrit z deščico an zalit s parafinom, de ne pride vino u dotik z železom.

Usak sod, predusem pa transportni, muora biti cimentiran, muora imjeti u zguornjem delu sprednjega dna timbro z numerjem, kulko litru darži.

Na raunih podlagah muora biti usak sod podložen s štirimi podlogami, na katjerih sod leži takuó, de je popounoma vodoraven, ker samo takuó se da sod napouniti do varhá. Za shranjevanje vina ne smijemo pozabit tud flaše. Za buojša vina, za fine starine an za izbrana vina, ki se točijo je butilja narbujša posoda. Vino u butiljah ne izgubi svoje kualitete, naspruotno, ta se s časom zbuojša. 'Dnako vino u sodu, ki je na špini, sobit izgubi svojo kualiteto, posebno cvetico an aromo, ker evaporajo u nezapolnjenemu sodu. Vjedite pa, de damižane njeso dobre za shranjevanje vina.

Hruška ki rodi trikrat na ljeto

Sadjarjem u Jugoslaviji je uspelo vzgojiti hruško, ki rodi trikrat na ljeto. Dosegli so tuó s križanjem raznih sort hrušk an z raznimi vižami okuliranja. Parve sadove daje junija, druge avgusta an tretje oktobra. Hruški so dali ime »trorodka«.

Odgovorni urednik: *Tedoldi Vojmir*
Tiska: Tiskarna L. Lucchesi - Gorica

No, Peskarjeva žlota vendar.«

»Počivajo,« je dejal Nace in s prstom pokazal v pod, češ tu spodaj so.

»A!« je zagodel Štefuc in v tistem »A!« je bila izražena vsa jeza in razočaranje, da so brez njega opravili tako pomembno delo. »Roke me že tako srbijo!« je dodal, pljunil v dlan in pomel. »Spet bi rad prehebal te črnosrajčnike.«

»Mene tudi,« je rekel Nace, »ampak ne zaradi Peskarjeve žlote.«

»Zakaj pa?« se je izzivalno razkoračil Štefuc.

»Zaradi tistega fraklja,« je dejal Nace in s prstom pokazal pleteniko.

»Saj ni voda,« je odbil Štefuc.

»Prav zaradi tega. Kaj pa dražiš poštene ljudi!«

»Poštene? Hahaha! Nanca, ta pa ta! Kaj bi govoril, še pozimi sem spal pri njej!« se je zakrohotal Štefuc.

»Kaj,« je zakokodakal Pečan in stegnil svoj oguljeni vrat iz ovratnika. »Kaj? Pri rajnki mački si spal!«

»Oče, stran!« je dejal Nace in pahnil očeta proti vratom. »Taki obračuni niso več za vas!«

»Pa to?« je vprašal ženin in prijel pletenko.

»To pa ob svet,« je dejal Ruparjev France, zgrabil pletenko in jo s tako silo treščil na tla, da se je vino razlilo po vsej kuhinji.

Štefuc pa je mirno položil roko na polico in z enim samim zamahom pometel z nje vse sklede z mlekom; sklede so se razbile, mleko pa se je v vinu takoj sesirilo. Štefuc je s svojim okovanim čevljem pobrodil po tej čobodri in zaničljivo dejal:

»Saj tako žrete samo sirotko.«

»O, moj Jezus!« je zastokal Moj Jezus. »Tepli se bodo!«

Ta stok je sprožil plaz. Pljunili so v roke in so se pridno spravili na delo, se pravi, da so se trdo božali, si šteli rebra, si daljšali ušesa, si česali lase in brke, sploh so tako drug drugemu izkazovali vse hvale vredno radodarnost in ljubezen, ki je že skoraj dosegla svoj vrhunec.

V izbi je bila stara Pečanka vsa iz sebe. Zibala se je na peči, žugala s palico in se nečloveško drla:

»Sem z njim, sem z njim, da ga jaz česnem!«

»Takoj, hop, ti ga pripeljem, hop,« je kolcal Pečan in se odmajal v kuhinjo. Toda ko je zagledal klobčič, ki se je valjal po sirotki in škripcih, ga je prijela stara strast. Zgrabil je bat, s katerim so mečkali prašičem korenje, poiskal v gneči svetlo, plešasto Štefucovo bučo, trikrat pomeril, zamižal na levo oko in s tako silo lopnil, da je bat kar odskočil.

»Tukaj, hop, imaš dobiček, hop,« je dejal s takim veseljem, da je čisto pozabil na hude bolečine, ki mu jih je prizadejalo Adamovo jabolko, ki se je drgnilo ob ovratnik.

Štefuc je stisnil zobe in se mlahavo sesedl med sirotko in škripce.

»Jezus, ubil ga je, ubil ga je!« je zatulil Moj Jezus in položil Putkovemu Luki roko na grbo; nato sta se z glasnim ihtenjem odmajala iz kuhinje. V kuhinji je nastala mrtva tišina — in v to tišino je pridrvela po stopnicah Luzarjeva Roza ter se zadrla:

»Po Polono, po Polono!«

»Kaj?« se je zlecnil ženin in se prijel za glavo.

»Po Polono, hitro!« je ponovila Roza.

»Že letim!« je dejal ženin, planil iz hiše, skočil v kočijo Mojega Jezusa in zdirjal.

za naše mlade bralce

MODRIJAN IN KMET

(Srbska narodna)

Neki modrijan je šel po poti, pa je zagledal kmeta, ki je kopal. Zaklical mu je:

»Bog daj srečo, težak! Si kaj truden?«

In videč, da se upira z delom kakor črna živina, mu še reče:

»Odpočij se nekoliko!«

»Ej, moj dragi gospod,« mu odgovori kmet, »rad bi se odpočil, ali tisti, čigar je ta zemlja, ne dovoli, da bi počival!«

»Kaj ni to tvoja zemlja?«

»Ni moja, bogme, ampak tuja. Delam vedno za dnino, ker nimam svoje zemlje.«

»Šencaj, kolikšna pa je tvoja dnina?«

»Samo desetica.«

»Pa moreš živeti z desetico?«

»Morem, četudi ne bi hotel. Ali od te desetice prvi del vračam za dolgove, drugi del dajem na stran za dobiček, s tretjim pa preživljam sebe in ženo.«

Modrijan se je začudil, kako je to, in ker ni mogel razumeti, je vprašal kmeta:

»Presneta reč, povej mi no, kako je to?«

Kmet mu odgovori:

»Bogme, takole: dolgove vračam tako, da preživljam očeta in mater, dobiček dajem na stran, ko preživljam dva sinova, da bosta tudi onadva mene hranila v starosti, s tretjim delom pa moram preživljati ženo in sebe.«

FRAN MILČINSKI:

Puta in petelinček

Puta in petelinček gresta v leščevje lešnikov brat.

Puta reče: »Petelinček, glej tam gori tri v eni kepi!«

Petelinček zleti v vrh, puta mu pravi: »Vrzi mi dol kobuljico!«

Petelinček vrže dol kobuljico, zadene puto v očesce.

Puta zaveka: »Čakaj, doma bom povedala!«

Petelinček pravi: »Nisem kriv, zakaj mi je grm hlače raztrgal!«

Grm pravi: »Zakaj me je koza odjedla!«

Koza pravi: »Zakaj me je pastir premalo napasel!«

Pastir pravi: »Zakaj mi ni dekla južine skuhala!«

Dekla pravi: »Zakaj mi ni mlinar moke zmlel!«

Mlinar pravi: »Zakaj mi je volk vso vodo popil!«

Volk pravi: »Zakaj mi je sonce v golt sijalo!«

Tako je bilo nazadnje krivo sonce, da se je putici razlilo oko.

VIDA TAUFER:

VOZILA

Prvi deček:
Včeraj, ko po mestu sva hodila,
videla različna sva vozila.
T'udi sva se z njimi že peljala,
prav lahko jih bova opisala.

Drugi deček:
TRAMVAJ tok električni premaka,
žica žice se nad njim dotika.
Tračnice pod njim so položene,
da naprej lahko hitreje krene.

Prvi deček:
Če se tok pretrga, voz obstane
in nikamor z mesta se ne gane.
Bolj svobodno TROLEJBUS nas pelje,
kar brez tračnic vozi nam v veselje.

Drugi deček:
A poganja nam ga ista sila,
kot poprej naš je tramvaj vozila.
Avto pa drugačno je vozilo,
za pogon zahteva drugo silo.

Prvi deček:
V prostor, ki ima ga njem notrina,
najte vlijemo ali bencina.
Stroj odpremo in ga v dir spustimo,
voz upravljamo in že drvimo.

Drugi deček:
Zdaj po cesti ni lahko hoditi,
treba se je mnogokrat ogniti.
Saj vozila s hitrico drvijo
in kar jim na poti je, zdrobijo.

Prvi deček:
In zato previdni vsi bodimo
vselej, kadar preko cest hitimo.

PONOČNICA

Živel je car, ki je imel zelo lepo hčer. Ta je vsako noč raztrgala po eno obleko in par rumenih čevljev.

Carju začne ta potratnost presedati, zato vpraša služabnice, ali morda ne uhaja ponoči kam z dvora ter pri tem raztrga obleko in čevlje. Služabnice mu zagotavljajo, da ne uhaja hči nikamor, a on jim ne verjame, temveč postavi stražo, da čuva vso noč pred njenimi vrati. Pa tudi to ne pomaga. Obleka in čevlji so bili raztrgani vsako jutro.

Car se razsrdi, in da bi prišel tej nepriliki na sled, pošlje glasnika, ki razglasi ljudstvu: »Kdor bi mogel povedati, kam zahaja ponoči carjeva hči in kako raztrga obleko in čevlje, ta jo dobi za ženo.«

Ko se raznese ta vest po vsem carstvu, začno od vseh strani prihajati junaki, da pazijo na carjevo hčer, a nihče ni mogel zaslediti, kod hodi ponoči. Zvedeli so samo toliko, da se vsak večer lepo obleče in izgine, a nihče ni mogel dognati, kdaj in kam. Zjutraj so jo vedno našli v sobi z raztrgano obleko in raztrganimi čevlji.

Končno odide še neki siromak pazit na carjevo hčer, morda doleti njega sreča, da kaj odkrije. Med potjo pride na široko polje, kjer najde tri brate, ki so se pretepali do krvi. Ko jih lepo pozdravi, jih vpraša, zakaj se bijejo.

»Zakaj nas sprašuješ, ko nam pa ne moreš pomagati,« vele bratje.

»Morda bi vam pa pomagal,« odgovori siromak. »Samo povejte mi, zakaj ste se sprli!«

Tedaj mu pove najstarejši brat, da so jim ostale po očetovi smrti tri stvari: preproga, kučma in palica, zdaj pa se ne morejo sporazumeti, kako bi si jih porazdelili.

Siromak se zasmeje in jim reče: »Kaj, zaradi teh malenkosti se sedaj pretepate?«

»Niso to malenkosti, prijatelj,« odgovore bratje, »temveč zelo dragocene stvari. Vsaka izmed njih ima posebno moč. Če sedeš na preprogo, lahko odletiš kamor hočeš, če pokriješ glavo s kučmo, te nihče ne vidi, in s palico prebiješ kamen in železo.«

»Če je tako, se seveda ne morete pomiriti in si tega tudi ne morete razdeliti. Svetujem vam torej, da poslušate mene. Jaz vas polagoma pomirim in porazdelim stvari med vas tako, da boste zadovoljni.«

»Povej, kako?« se takoj oglase vsi trije.

»Poglejte, takole! Odidite na oni hrib in se postavite tam v vrsto! Ko zamahnem z roko, se spustite v dir, in kdor priteče prvi do mene, dobi preprogo, drugi kučmo, zadnjemu pa ostane palica.«

Razjarjeni bratje nekoliko pomišljajo, nato pa sprejmejo siromakov predlog. Izroče mu očetovo zapuščino in odidejo na hrib. Ko se nekoliko oddaljijo, si pokrije siromak glavo s kučmo, sede na preprogo, v roko pa vzame palico ter si zaželi, da bi bil na carjevem dvoru. In še tisti hip izgine. Ko prileti na carjev dvor, sname kučmo, stopi s preproge, oboje lepo zavije in vtakne za malho ter javi carju, da je prišel pazit na njegovo hčer. Car mu to dovoli.

Ko napoči noč in se na dvorcu vse pomiri, leže siromak pred vrata caričine sobe, izvleče iz malhe kučmo, jo povezna na glavo in začne tako neviden opazovati in prisluškovati. Pozno ponoči se kar na lepem tiho odpro vrata in skoznje stopi carjeva hči, lepa kakor gorska vila. Nova obleka se je kar lesketala na njej. Ko stopi čez prag, obuje čevlje, zapre za seboj vrata in odide neslišno kakor senca iz dvora, da je ne opazi nihče razen siromaka.

Siromak izvleče takoj izza malhe preprogo, sede nanjo, stisne palico v roko in si zaželi, da bi bil poleg nje.

Ko prideta z dvora, gresta dolgo drug za drugim, carjeva hči oprezno naprej, za njo siromak pod nevidno kučmo.

Tako prideta do lepe, visoke porasle loke in carjeva hčerka pravi: »Umakni se, trava da stopim naprej!«

Trava se res razmakne in carjeva hči odide dalje, a siromak za njo. Pri tem natrga siromak nekaj trave in jo vtakne v malho, a trava spregovori: »Tudi doslej si prihajala, caričina, a mi nisi delala škode.«

Carjeva hči se začudi, kaj to pomeni, in se ozre, a ko vidi, da ni nikogar za njo, gre dalje.

Potem prideta na prelep vrt, kjer so rasla najrazličnejša drevesa s sadjem iz samega zlata in dragega kamenja. Carjeva hči spregovori:

»Umaknite se, drevesa, da grem dalje!«

Drevje se takoj razmakne na obe strani in ji naredi prostor, siromak pa za njo. A spotoma si natrga z vej sadja iz zlata in dragega kamenja ter ga vtakne v malho.

Drevesa se takoj pritožijo: »Tudi doslej si prihajala, carična, a škode nam nisi delala.«

Carjeva hči se začudi, kaj to pomeni, se ozre, a za seboj ne opazi žive duše in gre dalje.

Kmalu nato prideta do morja in carjeva hči reče: »Razmakni se, morje, da grem dalje!«

Voda se takoj razmakne in carjeva hči odide čez vodo, kakor po suhem, za njo pa siromak. Spotoma opazi siromak na dnu morja krasne biserne školjke, vzame nekoliko bisernih zrn ter jih vtakne v malho. Takoj se oglasi morje: »Tudi doslej si prihajala, carična, a mi nisi delala škode!«

Carjeva hči se prestraši in pomisli, kaj bi utegnilo biti, ker ni napravila nikake škode. Zopet se ozre, a ker nikogar ne opazi, se pomiri in gre dalje.

Ko prideta na breg, se razgrne pred njima majhno polje. Sredi njega stoji visoka jablana, pod njo pa kamenita plošča. Caričina udari trikrat s čevljem na ploščo. Plošča se dvigne in pod njo se odpre prepad. Caričina se spusti v votlino in plošča se zanjo zopet zapre.

Tedaj vzame siromak palico, udari po plošči, in ko se odpre, gre tudi on za caričino. Ko pride na dno, zagleda prelepa čuda! Veličastni dvori, visoki in prostrani, sobane in dvorane, druga za drugo v nedogled, in v njih se leskeče od zlata do dragega kamenja. Svetilke razsvetljujejo kot sonce vse dvore, vse se sveti in bliši, da jemlje pogled. Ves dvor je poln živih bitij, vse same vile in vilenjaki. Sluge letajo kakor na krilih sem ter tja in strežejo gostom.

V nekaterih dvoranah so bile postavljene za goste bogate jedilne mize, ki so se kar šibile pod najboljšimi jedili in pijačami v zlatih posodah.

Gostje sedejo najprej za mize ter se najedo in napijejo. Siromak vidi vse to in si misli, zakaj bi gledal lačen gostijo in si postreže sam. Z mize jemlje najlepše kose, kar si jih zaželi srce, in se napije rumenega vina, ki se je kar iskrilo. Gostje gledajo, kako izginjajo pred njimi jedila, kako se polnijo in praznijo čaše, ter se čudijo, ker ne vedo, kaj to pomeni. Še bolj se začudijo, ko nenadoma izginejo pred njimi zlate čaše, iz katerih so pili. Siromak se ne zmeni za to, ampak spravi vse te dragocenosti v malho.

Carjevo hčer je pričakoval že pri vratih mladenič, lep kakor pomladanski cvet. Bil je sin vilinskega carja. Prijel jo je takoj za roko in sedla sta v kot. Tu se razgovarjata, šalita in smejeta ter se ljubeznivo gledata.

Tedaj zadoni odnekod nebeška godba. Vsi gostje vstanejo izza miz in z njimi tudi carjeva hči s sinom vilinskega carja. Odidejo v prostrane dvorane. Tu so bili stebri iz slonove kosti, nad stebrovjem pa se je razpenjal obok kakor nebo, a sredi oboka je sijalo sonce, okoli njega pa mesec in zvezde. Od zgoraj je odmevala godba. Vile in vilenjaki se primejo za roke in zaplešejo kolo.

Najprej se ziblje vilinsko kolo počasi, potem pa vse hitreje in hitreje. Zdelo se je, kakor da plesalci ne stoje na tleh, ampak da jih nosijo rahli glasovi po zraku. Godba doni vedno glasneje, plesalci in plesalke se pa vrte vedno strastneje in hitreje. Naposled začno skakati kakor obsedeni, najbolj divje pa carjeva hči. Prerinila se je do sina vilinskega carja. Zgrabita se in skačeta, zdaj na levo, zdaj na desno. Caričina obleka poka in rumeni čevlji razpadajo. Od prelepe obleke, ki jo je oblekla doma, so ostale komaj še cunje.

Tako so pirovali do bele zore. Ko zapojo prvi petelini, godba nenadoma umolkne, kolo se razide, vile in vilenjaki se porazgube v bližnje sobe in v kratkem je bilo vse prazno.

(Se nadaljuje)

Štefuca sta medtem prijela Nace in Ruparjev Franc za noge in ga odnesla v izbo. Položili so ga na klop in ga močili. Ko je zajel sapo, je belo pogledal okrog sebe in sedel. Toda vsi, ki so stali okrog njega, so samo prste položili na usta in pogledali v strop. Štefuc je razumel in mirno obsedel. Vsi so molčali, samo stara Pečanka je toliko časa tolkla s palico v strop, dokler ji je niso vzeli.

Prišla je babica Polona in izginila po stopnicah. Čez dobro uro se je prikazala Roza in se nasmehnila.

»Fant je. Pa živ!« je rekla.

»Živ!« je rekel Štefuc in se nakremžil.

»Živ!« so mrmrali drug za drugim, kakor bi molili litanije.

»Zdaj pa grem in vam skuham kave, prašiči!« je rekla Roza. »Če človek tako pridno dela, se mora dobro podpreti,« se je nasmehnila in šla v kuhinjo.

Medtem ko je Roza kuhala kavo, sta Pečanov Nace in Ruparjev Franc izginila. Vrnila sta se s tremi Peskarjevimi, ki zdaj niso bili več v fašističnih uniformah, pač pa v starih Pečanovih hlačah. Bili so korenito prehebani. Bilo jih je sram. Gledali so predse in Zanut je posmrkoval in spraševal, če se bodo še lahko poboljšali. Prikimali so. Roza je skuhala kave in jo prinesla na mizo. Vsi so sramežljivo prijemali za žlice, drobili

kruh v toplo kavo in gledali v mizo. Počasi so se odprla vrata. Vstopila je Ruparjeva Zora in držala v naročju novega človeka, ki je že ob prvi uri svojega življenja prinesel pomirjenje. Zora ga je najprej dala v naročje Nacetu, ki ga je potežkal, rekel, da je brhek pob, in ga dal Ruparjevemu Francu. Ruparjev Franc je prav tako rekel, da je brhek pob, in ga dal Štefucu, ki se je očetovsko zamaknil vanj, zmajal z glavo in ga izročil Mojemu Jezusu, ki je vzkliknil »Moj Jezus!« in ga dal naprej. Tako je romal iz rok v roke. Vsi so ga hvalili in se izražali dobro o njem; vedeli so sicer, da še niso vsi računi tega večera popolnoma poravnani, a vendar so dihali z lažjim srcem.

Zunaj pa se je medtem iznad potoka dvigala rahla prosojna jutranja megla, šla čez polje, božala zeleno travo, cvetoče marjetice, ki so se nagibale pod težo rosnih kapelj, ter se nato zavlekla proti zelenemu gozdu, ki se je kar zibal od samega ptičjega petja. Potem pa se je prikazalo sonce izza gore. Žarek je padel v sobo, se poigral s krušnimi drobtinami in zasijal v razlitem vinu na mizi v tisočerih barvastih odtenkih, kakor je na tisoče odtenkov v naših srcih in v našem življenju, ki se peni in poje vsak dan lepšo pesem. (1938)

Konec.